

Λογισμος II, \mathbb{R}^n

A. N. Γιαννακόπουλος
Τμήμα Στατιστικής

Ο.Π.Α

Εαρινό Εξάμηνο 2024

Το \mathbb{R}^n .

$$\mathbb{R}^n = \{x = (x_1, \dots, x_n) : x_i \in \mathbb{R}, i = 1, \dots, n\} = \mathbb{R} \times \dots \times \mathbb{R}$$

Το σύνολο των αντικειμένων που χρειάζονται n πραγματικούς αριθμούς για να περιγραφούν πλήρως.

Παράδειγμα

Η αναλυτική βαθμολογία ενός αποφοίτου του τμήματος στατιστικής του ΟΠΑ ο οποίος για να πάρει πτυχίο πρέπει να περάσει 30 μαθήματα είναι ένα στοιχείο του \mathbb{R}^{30} .

Παράδειγμα

Ένα σημείο της αίθουσας που για να περιγραφεί χρειάζεται μήκος, πλάτος και ύψος είναι ένα στοιχείο του \mathbb{R}^3 .

Απόσταση δύο στοιχείων του \mathbb{R}^n

Έστω $x = (x_1, \dots, x_n)$ και $y = (y_1, \dots, y_n)$ δυο στοιχεία του \mathbb{R}^n .

Για να ταυτίζονται αυτά θα πρέπει

$$x_i = y_i, \quad \forall i = 1, \dots, n.$$

Στην περίπτωση αυτή γράφουμε

$$x = y \text{ στον } \mathbb{R}^n$$

Αν υπάρχει τουλάχιστον ένα $i = 1, \dots, n$ τέτοιο ώστε $x_i \neq y_i$ τότε

$$x \neq y \text{ στον } \mathbb{R}^n.$$

Για δύο οποιαδήποτε $x, y \in \mathbb{R}^n$ ένας τρόπος (όχι ο μοναδικός) να ορίσουμε την απόσταση τους είναι ως

$$d(x, y) = \|x - y\| = \sqrt{\sum_{i=1}^n (x_i - y_i)^2}$$

Αν $n = 1$ τότε $d(x, y) = |x - y|$.

Η απόσταση αυτή ονομάζεται ευκλείδεια απόσταση στον \mathbb{R}^n .

Η ποσότητα

$$\|x\| = \sqrt{\sum_{i=1}^n x_i^2},$$

ονομάζεται μήκος του διανύσματος x .

Ιδιότητες της $d(\cdot, \cdot)$

- 1 $d(x, y) \geq 0$, $\forall x, y \in \mathbb{R}^n$ και $d(x, y) = 0$ αν και μόνο αν $x = y$.
- 2 $d(x, y) = d(y, x)$, $\forall x, y \in \mathbb{R}^n$.
- 3 $d(x, y) \leq d(x, z) + d(z, y)$, $\forall x, y, z \in \mathbb{R}^n$. (τριγωνική ανισότητα)

Οποιαδήποτε απεικόνιση από τον $\mathbb{R}^n \times \mathbb{R}^n$ στο \mathbb{R} που ικανοποιεί τις 3 αυτές ιδιότητες θα ονομάζεται απόσταση (μετρική) στο \mathbb{R}^n .

Η ευκλείδεια απόσταση $(x, y) \mapsto d_e(x, y) := \sqrt{\sum_{i=1}^n (x_i - y_i)^2}$ είναι ένα μονο παράδειγμα απόστασης!

Απόσταση και εσωτερικό γινόμενο

Για οποιαδήποτε δύο διανύσματα $x = (x_1, \dots, x_n), y = (y_1, \dots, y_n)$ στον \mathbb{R}^n μπορούμε να ορίσουμε το εσωτερικό γινόμενο

$$\langle x, y \rangle = \sum_{i=1}^n x_i y_i.$$

Μπορούμε ευκολα να δούμε ότι για την ευκλείδεια απόσταση ισχύει

$$d(x, y) = \sqrt{\langle x - y, x - y \rangle}.$$

Ιδιότητες του εσωτερικού γινομένου

- 1 $\langle x, y \rangle = \langle y, x \rangle, \forall x, y \in \mathbb{R}^n.$
- 2 $\langle x, x \rangle \geq 0, \forall x \in \mathbb{R}^n$ και $\langle x, x \rangle = 0$ αν και μόνο αν $x = 0$.
- 3 Για οποιαδήποτε $x, y, z \in \mathbb{R}^n$ και $\lambda_1, \lambda_2 \in \mathbb{R}$ ισχύει ότι

$$\begin{aligned}\langle \lambda_1 x + \lambda_2 y, z \rangle &= \lambda_1 \langle x, z \rangle + \lambda_2 \langle y, z \rangle, \\ \langle x, \lambda_1 y + \lambda_2 z \rangle &= \lambda_1 \langle x, y \rangle + \lambda_2 \langle x, z \rangle\end{aligned}$$

Οποιαδήποτε απεικόνιση από τον $\mathbb{R}^n \times \mathbb{R}^n$ στο \mathbb{R} που ικανοποιεί τις 3 αυτές ιδιότητες θα ονομάζεται εσωτερικό γινόμενο στο \mathbb{R}^n .

Η απεικόνιση $(x, y) \mapsto \sum_{i=1}^n x_i y_i$ είναι ένα μονο παράδειγμα εσωτερικού γινομένου!

Η ανισότητα Cauchy-Schwarz

Θεώρημα

Έστω $\langle \cdot, \cdot \rangle$ το εσωτερικό γινόμενο στο \mathbb{R}^n που ορίζεται ως

$$\langle x, y \rangle = \sum_{i=1}^n x_i y_i.$$

Για κάθε $x = (x_1, \dots, x_n)$, $y = (y_1, \dots, y_n)$ στο \mathbb{R}^n ισχύει ότι

$$|\langle x, y \rangle| \leq \|x\| \|y\|,$$

ή ισοδύναμα

$$\left| \sum_{i=1}^n x_i y_i \right| \leq \left(\sum_{i=1}^n x_i^2 \right)^{1/2} \left(\sum_{i=1}^n y_i^2 \right)^{1/2}.$$

Η ισότητα ισχύει αν και μόνο αν υπάρχει $\lambda \in \mathbb{R}$ τέτοιο ώστε $y = \lambda x$ δηλαδή,

$$y_i = \lambda x_i, \quad i = 1, \dots, n.$$

Η ανισότητα Cauchy-Schwarz έχει πολλές και χρήσιμες εφαρμογές

Παράδειγμα (Απόδειξη της τριγωνικής ιδιότητας)

Αρκεί να δείξουμε ότι $\|x + y\| \leq \|x\| + \|y\|$ για κάθε $x, y \in \mathbb{R}^n$.

$$\|x + y\| \leq \|x\| + \|y\| \iff \|x + y\|^2 \leq (\|x\| + \|y\|)^2$$

Το αριστερό μέλος δίνει

$$\|x + y\|^2 = \langle (x + y), (x + y) \rangle = \|x\|^2 + 2\langle x, y \rangle + \|y\|^2.$$

Το δεξιό μέλος δίνει

$$(\|x\| + \|y\|)^2 = \|x\|^2 + 2\|x\| \|y\| + \|y\|^2.$$

Συγκρίνοντας και λαμβάνοντας υπόψιν την ανισότητα Cauchy-Schwarz καταλήγουμε στο επιθυμητό αποτέλεσμα.

Ο νόμος του παραλληλογράμμου

Για κάθε $x, y \in \mathbb{R}^n$ ισχυει

$$\|x + y\|^2 + \|x - y\|^2 = 2\|x\|^2 + 2\|y\|^2.$$

Ορθογώνια διάσπαση

Έστω $x, y \in \mathbb{R}^n$ με $x \neq 0$.

Ορίζουμε

$$c = \frac{\langle x, y \rangle}{\|y\|^2},$$

$$z = x - \frac{\langle x, y \rangle}{\|y\|^2} y = x - c y.$$

Ισχύει ότι

$$\begin{aligned}\langle z, y \rangle &= 0, \\ x &= c y + z.\end{aligned}$$

Εφαρμογές της ανισότητας Cauchy-Schwarz στην βελτιστοποίηση και την στατιστική

Παράδειγμα

Θεωρείστε τους αριθμούς a_i , $i = 1, \dots, n$ γνωστούς.

Ποια είναι η ελάχιστη τιμή της παράστασης $I = \sum_{i=1}^n a_i x_i$ για όλες τις πιθανές επιλογές των αριθμών x_i , $i = 1, \dots, n$ αν θέλουμε να ικανοποιείται ο περιορισμός $\sum_{i=1}^n x_i^2 = 1$ και για ποιά x_i επιτυγχάνεται;

Η ανισότητα Cauchy -Schwarz δίνει

$$\left| \sum_{i=1}^n a_i x_i \right| \leq \left(\sum_{i=1}^n a_i^2 \right)^{1/2} \left(\sum_{i=1}^n x_i^2 \right)^{1/2} = \left(\sum_{i=1}^n a_i^2 \right)^{1/2}$$

δηλαδή,

$$-\left(\sum_{i=1}^n a_i^2 \right)^{1/2} \leq \sum_{i=1}^n a_i x_i \leq \left(\sum_{i=1}^n a_i^2 \right)^{1/2}.$$

Η μικρότερη τιμή που μπορεί να πάρει η παράσταση / είναι ίση με $-\left(\sum_{i=1}^n a_i^2 \right)^{1/2}$.

Επίσης απο την ανισότητα Cauchy-Schwarz έχουμε ότι για να επιτευχθεί η ισότητα θα πρέπει να υπάρχει $\lambda \in \mathbb{R}$ τέτοιο ώστε

$$x_i = \lambda a_i, \quad i = 1, \dots, n.$$

Αυτό μας δίνει ότι

$$\sum_{i=1}^n x_i^2 = \lambda^2 \sum_{i=1}^n a_i^2,$$

συνεπώς λόγω του περιορισμού $\sum_{i=1}^n x_i^2 = 1$ καταλήγουμε ότι

$$\lambda = \pm \frac{1}{(\sum_{i=1}^n a_i^2)^{1/2}}.$$

Ήρα, η ελάχιστη τιμή της παράστασης / επιτυγχάνεται στο

$$x_i = -\frac{a_i}{(\sum_{i=1}^n a_i^2)^{1/2}}, \quad i = 1, \dots, n.$$

Παράδειγμα

Έστω $\Omega = \{\omega_1, \dots, \omega_n\}$ ένας διακριτός δειγματικός χώρος και $p = (p_1, \dots, p_n)$ μια διακριτή κατανομή στον Ω .

Έστω $X, Y : \Omega \rightarrow \mathbb{R}$ δύο διακριτές τυχαίες μεταβλητές τις οποίες μπορούμε να κατανοήσουμε σαν διανύσματα

$$X = (x_1, \dots, x_n),$$

$$Y = (y_1, \dots, y_n).$$

Δειξτε ότι η ανισότητα *Cauchy-Schwarz* σημαίνει ότι

$$|\mathbb{E}[(X - \mathbb{E}[X])((Y - \mathbb{E}[Y]))]| \leq (\mathbb{E}[(X - \mathbb{E}[X])^2])^{1/2} (\mathbb{E}[(Y - \mathbb{E}[Y])^2])^{1/2}$$

ή ισοδύναμα

$$|\text{Cov}(X, Y)| \leq \sqrt{\text{Var}(X)} \sqrt{\text{Var}(Y)}.$$

Βέλτιστοι γραμμικοί εκτιμητές (BLUE)

Σύμφωνα με την θεωρία μας, η ποσότητα Z θα πρέπει να είναι ίση προς μια σταθερά c που θέλουμε να εκτιμήσουμε.

Δυστυχώς στην διάθεση μας έχουμε μόνο J παρατηρήσεις της Z , Z_i οι οποίες όμως υπόκεινται σε τυχαία σφάλματα ϵ_i τα οποία θεωρούμε ότι ικανοποιούν τις ιδιότητες

$$\begin{aligned}\mathbb{E}[\epsilon_i] &= 0, \quad i = 1, \dots, J, \\ \mathbb{E}[\epsilon_i \epsilon_j] &= \sigma_i^2 \delta_{i,j}, \quad \sigma_i^2 > 0, \quad i, j = 1, \dots, J,\end{aligned}$$

Πως θα μπορούσατε να χρησιμοποιήσετε τις μετρήσεις Z_i , $i = 1, \dots, J$ για να εκτιμήσετε την σταθερά c ;

Οι μετρήσεις μας θα ερχονται απο ένα υπόδειγμα της μορφής

$$Z_i = c + \epsilon_i, \quad i = 1, \dots, J,$$

όπου το c είναι άγνωστο.

Θα εκτιμήσουμε το c απο μια εκτιμήτρια της μορφής

$$\hat{c} = \sum_{i=1}^N b_i Z_i,$$

για κατάλληλη επιλογή των σταθερών b_i .

Η εκτιμήτρια αυτή είναι τυχαία γιατί εξαρτάται απο τις παρατηρήσεις.

Όπως και αν έχουν τύχει τα σφάλματα θα πρέπει να ικανοποιεί

$$\mathbb{E}[\hat{c}] = c \quad \text{αμεροληψία}$$

καθώς και να ελαχιστοποιεί την ποσότητα

$$\mathbb{E}[(c - \hat{c})^2]$$

Η συνθήκη της αμεροληψίας δίνει

$$\sum_{i=1}^J b_i = 1.$$

Μπορούμε επίσης να δείξουμε ότι

$$\mathbb{E}[(c - \hat{c})^2] = \mathbb{E}\left[\sum_{i=1}^J \sum_{j=1}^J b_i b_j \epsilon_i \epsilon_j\right] = \sum_{i=1}^J b_i^2 \sigma_i^2.$$

Το πρόβλημα της εύρεσης της BLUE ανάγεται στο πρόβλημα βελτιστοποίησης

$$\min_{b_1, \dots, b_J} \sum_{i=1}^J \sigma_i^2 b_i^2,$$

υπο τον περιορισμό

$$\sum_{i=1}^J b_i = 1.$$

Το πρόβλημα αυτό μπορεί να λυθεί με την χρήση της ανισότητας Cauchy-Schwarz και να δείξουμε ότι

$$\hat{c} = \lambda \sum_{i=1}^J \frac{Z_i}{\sigma_i^2},$$

$$\lambda = \frac{1}{\sum_{i=1}^J \frac{1}{\sigma_i^2}}.$$

Μπορούμε να γράψουμε

$$1 = \sum_{i=1}^J b_i = \sum_{i=1}^J (b_i \sigma_i) \frac{1}{\sigma_i},$$

και εφαρμόζοντας την ανισότητα Cauchy-Schwarz ,

$$1 = \sum_{i=1}^l (b_i \sigma_i) \frac{1}{\sigma_i} \leq \left(\sum_{i=1}^J b_i^2 \sigma_i^2 \right)^{1/2} \left(\sum_{i=1}^J \frac{1}{\sigma_i^2} \right)^{1/2},$$

’ρα η μικρότερη τιμή που μπορεί να πάρει η ποσότητα $l = \sum_{i=1}^J b_i^2 \sigma_i^2$ είναι ίση προς $\frac{1}{\sum_{i=1}^J \frac{1}{\sigma_i^2}}$ και η ισότητα επιτυγχάνεται αν υπάρχει $\lambda \in \mathbb{R}$

τέτοιο ώστε

$$b_i \sigma_i = \lambda \frac{1}{\sigma_i}, \quad i = 1, \dots, J.$$

Καθετοτητα διανυσματων στον \mathbb{R}^n

Ορισμός

Δύο διανύσματα $x, y \in \mathbb{R}^n$ θα λέγονται *κάθετα* ($x \perp y$) αν

$$\langle x, y \rangle = 0.$$

Θεώρημα

Αν $x \perp y$ τότε

$$\|x + y\|^2 = \|x\|^2 + \|y\|^2.$$

Καλύτερη προσέγγιση και καθετότητα

Θεώρημα

Ας υποθέσουμε ότι έχουμε m γραμμικά ανεξάρτητα διανύσματα $z_1, \dots, z_m \in \mathbb{R}^n$, $m \leq n$ και ένα διάνυσμα $x \in \mathbb{R}^n$ και ζητούμε να βρούμε την καλύτερη προσέγγιση για το x της μορφής

$$x^* = \sum_{i=1}^m b_i z_i, \quad b_i \in \mathbb{R}.$$

Το στοιχείο x^* καθορίζεται από τις σχέσεις ορθογωνιότητας

$$\langle x - x^*, z_i \rangle = 0, \quad i = 1, \dots, m.$$

Ψάχνουμε $x^* = \sum_{i=1}^m b_i z_i$ τέτοιο ώστε

$$\|x - x^*\| \leq \|x - y\|, \quad \forall y \in V := \text{span}(z_1, \dots, z_m).$$

Έχουμε ότι

$$\begin{aligned} \|x - y\|^2 &= \|x - x^* + x^* - y\|^2 \\ &= \|x - x^*\|^2 + 2\langle x - x^*, x^* - y \rangle + \|x^* - y\|^2. \end{aligned}$$

Εφ' όσον, $x^*, y \in V$ ισχύει και $x^* - y \in V$ άρα $x^* - y = \sum_{i=1}^m c_i z_i$ για κάποια $c_i \in \mathbb{R}$ συνεπώς,

$$\begin{aligned} \langle x - x^*, x^* - y \rangle &= \langle x - x^*, \sum_{i=1}^m c_i z_i \rangle \\ &= \sum_{i=1}^m c_i \langle x - x^*, z_i \rangle = 0, \end{aligned}$$

Άρα,

$$\|x - y\|^2 = \|x - x^*\|^2 + \|x^* - y\|^2 \geq \|x - x^*\|^2.$$

Διαφορετικές έννοιες απόστασης στο \mathbb{R}^n

Η ευκλειδεια απόσταση $d_E(x, y) = \sqrt{\sum_{i=1}^n (x_i - y_i)^2}$ είναι **μόνο** μια απο τις πολλές επιλογές για απόσταση στον \mathbb{R}^n .

Ανάλογα με τις εφαρμογές που μας ενδιαφέρουν μπορούμε να επιλέξουμε οποιαδήποτε άλλη απόσταση, αρκεί φυσικά η απεικόνιση $(x, y) \mapsto d(x, y)$ να ικανοποιεί τις 3 βασικές ιδιότητες που περιμενουμε απο μια απόσταση

- 1 $d(x, y) \geq 0$ για καθε $x, y \in \mathbb{R}^n$ και $d(x, y) = 0$ αν και μόνο αν $x = y$ στον \mathbb{R}^n .
- 2 $d(x, y) = d(y, x)$ για κάθε $x, y \in \mathbb{R}^n$, (συμμετρία)
- 3 $d(x, y) \leq d(x, z) + d(z, y)$, για κάθε $x, y, z \in \mathbb{R}^n$, (τριγωνική ανισότητα)

Ακολουθούν ορισμενες επιλογές.

Αποστάσεις οι οποίες είναι συμβατές με ένα εσωτερικό γινόμενο

Αν $\langle \cdot, \cdot \rangle$ είναι ένα εσωτερικό γινόμενο στον \mathbb{R}^n , (όχι απαραίτητα το $\langle x, y \rangle = \sum_{i=1}^n x_i y_i$!) τότε μπορούμε να ορίσουμε μια νόρμα επάνω στον \mathbb{R}^n και μια απόσταση ως

$$\|x\| = \sqrt{\langle x, x \rangle},$$
$$d(x, y) = \|x - y\| = \sqrt{\langle x - y, x - y \rangle}.$$

Κλειδί στο να δείξουμε ότι η καινούργια απόσταση ικανοποιεί την βασική ιδιότητα της τριγωνική ανισότητας είναι η ανισότητα των Cauchy - Schwartz στην γενική της μορφή.

Γενική ανισότητα Cauchy-Schwarz

Θεώρημα

Έστω $\langle \cdot, \cdot \rangle$ οποιοδήποτε εσωτερικό γινόμενο στο \mathbb{R}^n .

Για κάθε $x = (x_1, \dots, x_n)$, $y = (y_1, \dots, y_n)$ στο \mathbb{R}^n ισχύει ότι

$$|\langle x, y \rangle| \leq \sqrt{\langle x, x \rangle} \sqrt{\langle y, y \rangle},$$

ή χρησιμοποιώντας την νόρμα $\| \cdot \|$ που συνδέεται με το εσωτερικό γινόμενο $\langle \cdot, \cdot \rangle$ ισοδύναμα

$$|\langle x, y \rangle| \leq \|x\| \|y\|.$$

Η ισότητα ισχύει αν και μόνο αν υπάρχει $\lambda \in \mathbb{R}$ τέτοιο ώστε $y = \lambda x$ δηλαδή,

$$y_i = \lambda x_i, \quad i = 1, \dots, n.$$

Ένα σημαντικό παράδειγμα αποστάσεων που προέρχονται από ένα εσωτερικό γινόμενο είναι οι αποστάσεις της μορφής

$$d_w(x, y) = \sqrt{\sum_{i=1}^n w_i x_i y_i},$$

όπου

$$w = (w_1, \dots, w_n), \quad w_i > 0, \quad i = 1, \dots, n,$$

ένα κατάλληλο διάνυσμα βαρών.

Άλλες αποστάσεις στον \mathbb{R}^n που δεν συνδέονται
απαραίτητα με κάποιο εσωτερικό γινόμενο

Μία άλλη σημαντική κατηγορία αποστάσεων είναι η οικογένεια

$$d_p(x, y) = \left(\sum_{i=1}^n |x_i - y_i|^p \right)^{\frac{1}{p}}, \quad p \geq 1,$$

και

$$d_\infty(x, y) = \max_{1 \leq i \leq n} |x_i - y_i|,$$

καθώς και οι αντίστοιχες νόρμες

$$\|x\|_p = \left(\sum_{i=1}^n |x_i|^p \right)^{\frac{1}{p}}, \quad p \geq 1,$$

και

$$\|x\|_\infty = \max_{1 \leq i \leq n} |x_i|.$$

Οι αποστάσεις αυτές είναι σημαντικές σε διάφορες εφαρμογές, π.χ. η $p = 1$ απόσταση χρησιμοποιείται πολύ στην στατιστική σε ένα μοντέλο παλινδρόμησης που ονομάζεται Lasso

Για να δείξουμε ότι αυτές ικανοποιούν την τριγωνική ανισότητα χρειαζόμαστε μια γενίκευση της ανισότητας Cauchy-Schwartz η οποία ονομάζεται ανισότητα Hölder

Η ανισότητα Hölder

Θεώρημα

Αν ορίσουμε την ποσότητα $\|x\|_p = (\sum_{i=1}^n |x_i|^p)^{1/p}$, για $p \geq 1$ τότε

$$\left| \sum_{i=1}^n x_i y_i \right| \leq \|x\|_p \|y\|_q, \quad \frac{1}{p} + \frac{1}{q} = 1,$$

με την ισότητα να ισχύει αν και μόνο αν

$$\left(\frac{x_i}{\|x\|_p} \right)^p = \left(\frac{y_i}{\|y\|_q} \right)^q, \quad i = 1, \dots, n.$$

Η ανισότητα Minkowski

Η ανισότητα του Hölder μας επιτρέπει μια γενίκευση της τριγωνικής ανισότητας.

Θεώρημα

$$\|x + y\|_p \leq \|x\|_p + \|y\|_p, \quad \forall x, y \in \mathbb{R}^n, \quad p \geq 1.$$

Απόδειξη.

Για κάθε $i = 1, \dots, n$,

$$|x_i + y_i|^p \leq |x_i| |x_i + y_i|^{p-1} + |y_i| |x_i + y_i|^{p-1}.$$

Αθροίζουμε σε όλα τα i ,

$$\sum_{i=1}^n |x_i + y_i|^p \leq \sum_{i=1}^n |x_i| |x_i + y_i|^{p-1} + \sum_{i=1}^n |y_i| |x_i + y_i|^{p-1},$$

και εφαρμόζουμε 2 φορές την Hölder. □

Γενικεύσεις της έννοιας της απόστασης στον \mathbb{R}^n .

Στο \mathbb{R}^n μπορούμε να γενικεύσουμε την έννοια της απόστασης

$$d(x, y) = \left(\sum_{i=1}^n w_i |x_i - y_i|^p \right)^{1/p},$$

για κάποια επιλογή βαρών w_1, \dots, w_n .

Η επιλογή $p = 2$ είναι πολύ σημαντική γιατί τότε η απόσταση σχετίζεται με ένα εσωτερικό γινόμενο και ικανοποιεί ιδιότητες όπως π.χ. ο νόμος του παραλληλογράμμου και το Πυθαγόρειο θεώρημα.

Η περίπτωση του \mathbb{R}^3

Στην περίπτωση αυτή για την **ειδική περίπτωση** εσωτερικού γινομένου $\langle x, y \rangle = \sum_{i=1}^n x_i y_i$, μπορούμε να γράψουμε

$$\langle x, y \rangle = \|x\| \|y\| \cos(\theta),$$

όπου θ η γωνία μεταξύ των διανυσμάτων x και y .

Το εξωτερικό γινόμενο στο \mathbb{R}^3

Αν έχουμε δύο διανύσματα $x = x_1 e_1 + x_2 e_2 + x_3 e_3$ και $y = y_1 e_1 + y_2 e_2 + y_3 e_3$ στον \mathbb{R}^3 , μπορούμε να ορίσουμε ένα τρίτο διάνυσμα ως

$$\begin{aligned} x \times y &= \begin{vmatrix} e_1 & e_2 & e_3 \\ x_1 & x_2 & x_3 \\ y_1 & y_2 & y_3 \end{vmatrix} \\ &= (x_2 y_3 - x_3 y_2) e_1 + (x_3 y_1 - x_1 y_3) e_2 + (x_1 y_2 - x_2 y_3) e_3. \end{aligned}$$

Ισχυει ότι

$$\begin{aligned} x \times y &= -y \times x, \\ x \times x &= 0 \end{aligned}$$